

A TENGERRPART

POLITIKAI NAPILAP

VIII. évfolyam.

FIUME, péntek 1911. július 14.

158. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Felelős szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Nyomda telephelyszáma (sürgős esetekben) 932.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . . . 24 kor.
Félévre . . . . . 12 kor.
Negyedévre . . . . . 6 kor.
Egy óra . . . . . 2 kor.
Egyes számok helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Jelentés a tengeri hajózásról.

A III. német tengeri hajózási kongresszuson Huldermann főtitkár beható jelentést terjesztett a kongresszus tagjai elé a tengeri hajózás jelenlegi állásáról.

A főfigyelmet természetesen Németországnak szentelte referátumában, de érdekes adatokat mondott el a többi államokra vonatkozólag is és a háttérben a világkereskedelmi konjunkturákat rajzolta meg, a melyek alakulása természetesen irányítja és döntőleg befolyásolja a világhajózás fejlődését is. Ebből a jelentésből valók az alábbi részletek, amelyek a referátum gondolatmenetének a rendjét követik.

A világkereskedelmi flotta az előző években nagyon nyomasztó viszonyokkal küzdött. A kínálat túlhaladta a keresletet, a szállítmányok nem voltak akkorák, hogy valamennyi hajót foglalkoztathatják volna és a kereskedelmi flottának egy nagy része tétlenségre volt kárhozható.

A legutóbbi két évben azonban a helyzet javult és a világkereskedelem nagymértékű lendületével a hajózás is kedvezőbb viszonyok közé jutott.

A javulást a következő számok illusztrálják:

A nagyobb német hajóstársaságok részvénycikéje 1906-ban 274 millió márka volt és $8\frac{3}{4}$ kamatot hozott. 1907-ben 330 millió tőke $5\frac{0}{100}$ -kal kamatozott. 1908-ban ugyanennyi tőke $4\frac{1}{8}\frac{0}{100}$, 1910-ben $6\frac{3}{8}\frac{0}{100}$ -ot hozott. Az utolsó két évben tehát a javulás szembetűnő.

Az angol társaságok viszonyairól a Fair-play című szaklap tájékoztat, amelynek a statisztikája szerint a múlt évben az angol fuvargőzös-társaságok átlagnyeresége $2\frac{1}{8}\frac{0}{100}$ -ot tett ki, az előző évben elért $1\frac{9}{10}\frac{0}{100}$ -kal szemben. Ezek a számok azoknak a vállalatoknak az üzletmenetére jellemzők, amelyek nem a rendszeres vonalakat, hanem csak alkalmi járatokat tartanak fenn.

A hajózásnak ez az ága Németországban és másutt kevésbé ismert, de Angliában és Skandináviában még virágjában van.

A javulás a múlt ősszel következett be. A német kisebb társaságoknak is jól ment a múlt évben a dolguk és nagyobb sikerrel dolgoztak. Nagyon kívánatos, hogy ez a javulás tartós legyen, mert ugyanis korábbi évek veszteségei várnak még pótlásra.

A társaságok azért most is nagy nehézségek előtt állanak és az üzemi költségek fokozatos emelkedése mellett a külföldi verseny is mind nyomasztóbb. A versenyviszonyokon nem javítana egy esetleges szindikátusi alakulás sem, mert itt nem érvényesülne a védővámok hatása, a mi a belföldi iparra nézve biztosítja a szindikátusok üdvös befolyását.

A konkurens vonalak mindjobban szapo-

rodnak. Az észak-atlanti forgalomban Oroszország, Dánia, Anglia, Hollandia, a közép tengeren Görögország versenyez. Antwerpenben minden évben újabb hajózási cégek alakulnak, amelyek mind arra a bőséges forgalomra támaszkodnak, amelyet a hátuk mögött fekvő Németország biztosít is nekik. Skandinávia új vonalat létesített Mexikóba, onnan pedig Ausztráliába, Braziliába és La Platába, Svédország és Norvégia is készül amerikai amerikai vonalakat beállítani. Ausztria Dél-amerikába akar járatokat indítani és lobogójával már a távol keletre igyekeznek. Itália egy csomó új vonalat tervez különböző irányokban.

Mindezek az új vállalatok az államtól várnak támogatást. Az államok nem is térnek ki ez elől a várakozás elől és bőkezű szubvenciókkal iparkodnak a hajóstársaságok számára az érvényesülést megkönnyíteni. Minden állam költségvetésében jelentős tételekkel szerepel a hajózásnak juttatandó szubvenció, Ausztria most dolgozik egy törvényjavaslaton a délamerikai járat szubvencionálásáról, de újabb támogatást biztosított a parti hajózásnak, a dunai hajózásnak, valamint a szabad hajózásnak is.

Magyarország 1911. évi budgetjébe további félmillió koronát állított be hajózási szubvenciókra. Oroszország 1911-re 400.000 rubellel nagyobb támogatást ad a hajózási vállalatoknak és most készíti az új törvényt a hajózási szubvenciókról. Norvégia 100.000 koronával támogatja évente a mexikói vonalat és egy más délamerikai vonalnak is készül szubvenciót adni. Az Észak-Amerikába való járatért agitálók szintén állami segílyre számítanak.

A svédek a rendes járatoknak juttatott szubvenció mellett néhány év óta kölcsönalapot létesítettek, amelyből olcsó kamat és előnyös feltételek mellett juttatnak kölcsönt a hajózási vállalatoknak.

A múlt év közepéig kereken 20 millió korona ilyen fajta kölcsönt adtak, de az távolról sem fedezi a kívánalmakat, úgy, hogy a legközelebbi években a befolyó törlesztéseket is újból ki fogják kölcsönözni. Azok viszont, akik már kölcsönt élveznek, az amortizációs idő kitolását kérik. Hollandia egy Jávába és Ausztráliába szervezett új járatot szubvencionál.

Franciaország postagőzös-szerződésének a megújításán dolgozik. Olaszország, amelynek megvan az a kivételes kedvező helyzete, hogy az idegen lobogók alatt közlekedő hajóknak a forgalmát nagyon megnehezíti, sőt egyenesen lehetetlenné is teheti, új törvényjavaslaton dolgozik. A kormány tervezete évenként $30\frac{1}{4}$ millió korona szubvenciót kontemplál, — míg 1909-ben huszonegy millió K, 1910-ben 23 milliót irányoztak elő hajózási szubven-

ciókra. A többlet arra fog szolgálni, hogy a közép tengeri járatokon új vonalakat indíthassanak Észak-Európába, Észak-, Közép- és Dél-Amerikába, Afrikába, Indiába, Kelet-Ázsiába és Ausztráliába, szóval az egész világon minden irányba.

A mellett a szabad hajózást is szubvencionálni akarják, a hajóépítkezések számára pedig prémiumot készülnék biztosítani, külön kölcsönintézeteket alapítanak a hajóstársaságok részére és végül arra is ügyelnek, hogy a tengerészet és a vasút szénszükségletét lehetőleg olasz hajókon hozzák be. Mindez az államnak oly nagymértékű beavatkozását és támogatását jelenti, amire eddig alig volt valahol példa. Meg kell említeni, hogy Görögország az idegen hajókat újabb illetékekkel róta meg, Spanyolország pedig szintén elkészült szubvenció törvényével.

De itt még nincs vége a sornak. A tengerentuli államokra is átcsapott már a szubvencionálási láz, amelytől az előadó egyébként nem vár kellő eredményt. Venezuela, Peru, Chile parti járatokat szubvencionálnak. Argentína úgy a parti hajózásnak, mint a hajóépítkezésnek új törvényben szubvenciót biztosít.

Brazília már évek óta szubvencionál parti járatokat és legnagyobb vállalatának az európai vonalra is ad támogatást. Mexikó is a körülményekhez képest magas támogatást fizet a parti vonalnak, valamint a Kanadába és Japánba irányuló járatoknak. Kanada az 1908/09. pénzügyi évben 17 millió dollárt adott támogatás gyanánt a hajózási társaságoknak, 1910/11-ben már 21 milliót. Japán eddig is magas szubvenciókkal dolgozott, de ezeket az utóbbi években még növelte is és hajóépítési ipara védelmére az idegenben épített hajókra behozatali vámot vetett. Kinában is megérzik az idegen vállalatok a belföldi társaságok versenyét, amelyek szubvenciót huznak az államtól. Ausztrália meg a többi angol gyarmat új postagőzös-szerződést kötött és az idegen járatokra törvényileg erős terheket ró.

Végül az Egyesült Államokban a kongresszus elé ismét törvényjavaslatot terjesztettek ebben az évben szubvencionált postajáratok felállítására tárgyában.

A szubvenciók megadását sürgetők egyben az idegen hajózási vállalatok ellen is éles agitációt folytatnak.

Valamennyi állam tehát nagy erőfeszítéseket tesz, hogy vonalait szaporítsa, hajózási cégeit erősítse és a versenyen egymást leszorítsa. Ezzel szemben áll az a tény, hogy a világkereskedelem mind intenzívebb lesz, mind több áru irányul a kikötőkbe, hogy hajókra rakva a tengerentuli államokban keressen piacot.

Az Egyesült-Államok külkereskedelme pl.

1910-ben 23 milliárd márkával, vagyis 19%-al emelkedett az 1908. évhez képest. Németország külkereskedelme ugyanez idő alatt 2 milliárd-dal, tehát 15%-kal, Angliáé 28 milliárd-dal, vagyis 15%-kal nőtt.

De nemcsak ez a három nagy kereskedő állam gyarapodott hatalmasan külkereskedelmi forgalmában, hanem a tengerentuli államok külkereskedelme is nagy lendületet vett. Európai tőke és munkáskéz telepedett le és ott nagy közgazdasági vállalkozásoknak vetette meg az alapját.

Európa mellett Amerika is kiveszi a részét tőkéjével és munkásaival az új, még szűz területek feltárásában és hasznosításában. Az ő befolyása főleg a vele szomszédos földrészekre terjed ki, Közép- és Dél-Amerikára. Costa Rica és Guatemala állami pénzügyeit amerikai tőke segítségével szánják. Honduras hasonló transzaktióról tárgyal, de még Haitiban is megjelent már az amerikai nagytőke.

Lázasan folynak a vasutépítkezések, a melyek új területeket hódítanak meg a gazdasági kulturának és majdan árukkal rakják tele a kikötőkbe érkező hajókat. Amerikai tőkével épülnek az új középamerikai vasuti építkezések, a Puerto Barrios vasut és Guatemala vasutai. Angol és amerikai tőkével épül a Tehuantepec vasut. Vasutak épülnek Közép-Amerikában a Csendes Oceántól és Atlanti Oceánhoz és a Panama csatorna megnyitja nagy lendületet fog adni a mexikói öböl közlekedési viszonyainak. A délamerikai államok is igénybe veszik az európai és amerikai tőkét. Rióból Montevideoba épül vasut. Braziliának ugy északi, mint déli részén vasuti építkezések indultak meg, a braziliai kikötők is sorra épülnek az argentiniai kikötők szintén, Buenosban és Valparaisóban is nagyobb építkezéseket terveznek.

Az Andok hegységen keresztül is elkészült már a vasut az elmúlt évben, amely összeköti Délamerika nyugati és keleti partját. Chile meg Peru most építi vasuti hálózatát.

A vasutak nyomán a belföldi területek termelése is emelkedik és ez megint újabb másokat csábít át Európából. A bevándorlás különösen Argentiniába, azután Amerika északi gazdasági vidékeire, Kanadába irányul, ahol az új területek megmunkálása erős tempóban folyik.

Kanadába 1908/09-ben 147.000 ember vándorolt be, 1909/10-ben 209.000 ember. A déli vidékekre csak a múlt évben 300.000 ember vándorolt be Európából.

A közlekedés ügye a többi földrészekén is erős fejlődést mutat.

Élő-Ázsiában és Indiában épülnek hatalmas vasutak. Készül a bagdadi vasut, amely bekapcsolódva a hátsó indiai vasuti hálózatba, közvetlen összeköttetést teremt Európa és Ázsia között. Nagy vasutépítkezések folynak Kínában és Mandzsuriában, amelyekbe a kínai kormány kereken fél milliárd márkát fektetett bele, az idegen államok pedig körülbelül szintén annyit. Erős kulturmunka folyik a Filipinakon is és Ausztrália kiaknázása is óriási léptekkel halad előre.

A vasuti építkezések természetesen hozzá magukkal a művelés alá vett területek gyarapodását. A fokozott termelés kedvezőbb konjunkturákat biztosít a hajózásnak, különösen a rendes járatoknak, amelyek most már azon a ponton vannak, hogy nem tudnak megfelelni a szükségleteknek és új hajókat kell építésbe venniük.

Angliában 1910. végén, 1,132.000 bruttó regiszter tonna tartalommal rendelkeztek a társaságok, míg 1909-ben 913.000 tonna tartalommal, 1908-ban pedig 765.000-rel. A vi-

lágkereskedelmi flotta tehát most újból rátért a szaporítás útjára. Az emelkedés azonban az utolsó két évben még csak mérsékelt volt; az 1910. év 419 millió bruttó regiszter tonnatartalmával szemben 1908-ban 40.9 millió állott, a gyarapodás tehát mindössze két és fél %.

A hajózásnak a jövőben várható kialakulására nézve természetesen döntő fontosságú az a körülmény, hogy fog alakulni a világkereskedés.

Aki tudja, hogy a tengeren tuli államok rengeteg európai árut fogadtak be mostanában ez nem igen fogja magát abban a reményben ringatni, hogy ez a kedvező konjunktúra tartós lesz, mert hiszen tudott dolog — régi tapasztalat igazolja, — hogy ha a tengeren tuli piacok megtelnek európai árukkal, akkor ennek nyomán mindig reakció következik be és az import egyszerre aláhanyatlak.

Ezt a tünetet ismerik a belföldi gazdaságban is, de míg Németországban pl. a nagyipari szindikátusok a termelés szabályozásával normális keretek közé szorítják a piaci áringadozásokat, addig a tengeren tuli, a szabad és korlátlan világvásárlásban mindig számolni kell hirtelen és érzékeny áresésekkel.

Ami speciálisan a német hajózást illeti, az előadó e tekintetben megemlékezett a szomszédos államoknak azon törekvéséről, hogy a német kikötőkbe irányuló forgalmat mesterséges eszközökkel másfelé saját kikötők felé igarkodnak terelni. Belgiumot, Hollandiát és Ausztriát említette itt és kiemelte, hogy Ausztria a Tauernvasut megnyitása óta a szállítási díjtelek leszállításával igyekeznek a forgalmat Trieszt felé irányítani.

Szólt arról is, hogy a német hajózási ipart erősen érinti az üzemköltségek rohamos emelkedése, amely most Németországban majd minden iparágban érvényesül. A dán és a német vállalatok üzemi költségei között például 30% a különbség az előbbi javára.

Az előadó azzal zárta jelentését, hogy a nemzeti irányú vámpolitika mellett a nemzeti irányú közlekedési politikára is nagy súly vetendő, annyival is inkább, mert a német hajózás a jövőben is küzdelmes évek elé néz.

UJDONSÁGOK.

— **Reunion a «Triumph» hadihajón.** Az udvarias angol tengerésztisztek szerdán délután kitűnő és figyelmes házigazdáknak bizonyultak. A kormányzó által adott lunch viszonzásaképpen a „Triumph” hadihajón reuniont rendeztek, amelyre a kormányzón kívül a tisztikar és számos fiemei előkelőség volt hivatalos. Félét órától kezdve az Adamich-mólóról egész sereg angol gőzbárka szállította a közönséget a zászlókkal feldisített angol csatahajóra, ahol a megjelenteket a „Triumph” és „Cornwallis” csatahajók tisztjei fogadták. A megjelent több száz főnyi közönség soraiban ott láttuk *Wickenburg* István gróf kormányzót nejével, *Pückler-Limpurg* Zsófia grófnővel, *Hardegg* János gróffal, az abbaziai Casino des Etrangers elnökét, *Gerba* Rajmond tábornagyot, zágrábi hadtestparancsnokot, *Angerholzer* Antal altábornagyot, *Drachsel* Frigyes vezérőrnagy, dandárparancsnokot, *Egan* Lajos, miniszteri tanácsost, a budapesti 1. honvédegyalozred Fiumében időző tisztikarát, Fiume egész helyőrségének összes tisztjeit, számos állami és városi főtisztviselőt, valamint a városi képviselőtestület több tagját. A meghívott vendégek nejeikkel együtt jelentek meg. Nyomban a megérkezés után a hajófedélzeten élénk társalgás kezdődött, majd táncmulatság volt, melyhez a zenét az angol tengerészenekar szolgál-

tatta. A fedélzeten rendkívül gazdag buffet volt felállítva, az angol cukrásművészet kitűnőségéről tanubizonyosságot téve. A reunion alatt az angol tisztiek a hölgyeknek sapkaszállagokkal kedveskedtek, egy ilyen szállagnak azonban nagy ára volt: egy vízzel telt edényből husz fillért kellett kihalászni, miközben erős villamosáram futja át a testet. A szállag elyerése ily módon elég szenvedésbe került a vállalkozó kedvű hölgyeknek. Hét után véget ért a táncmulatság s a vendégek egy rendkívül kellemes délután emlékével lassankint elhagyták a hadihajót.

Itt említjük meg, hogy *Hardegg* János gróf, az abbaziai „Casino des Etrangers” elnöke tegnap a reunion alatt tisztelgett az angol hadihajók parancsnokainál, akiket a tisztikaral együtt meghívott a kaszinó pénteki velencei ünnepségére, valamint az ünnepséget követő bálra, melyet a Kursalonban tartanak meg és a szombat-vasárnapi repülőversenyekre. Az elnök meghívta egyuttal *Faber* György fiemei angol konzult is. *Hardegg* gróf ezután *Wickenburg* István gróf kormányzót és nejét kereste fel, akiket szintén meghívott. A kaszinó elnöke végül hasonló célből meglátogatta *Vio* Ferenc dr. polgármestert is. A szombati repülőgép-felszállásra a haditengerészet vezetősége a „Salamander” hadihajót küldi ki, mely Pólából reggel nyolckor, Abbaziából pedig este 8 órakor indul el.

— **Lunch a kormányzói pár tiszteletére.** A „Triumph” angol csatahajó parancsnoka A. W. *Waymouth* kapitány ma déli egy órakor lunchot adott *Wickenburg* István gróf kormányzó és neje *Pückler-Limpurg* Zsófia grófnő csillagkeresztes hölgy tiszteletére. A lunchre csak kevésszámú előkelőség volt hivatalos.

— **A delegáció ülése.** A városi allandó bizottság holnap, pénteken déiben ülést tart, a következő napirenddel. Hivatali indítvány a katonasághoz bevonult városi segédtisztviselők fizetésének folyósítása ügyében; a Danubius hajógyár kérelme két vágánynak és három átjárónak a via Industrián való építésére. Egy telekvásárlási indítvány és több kisebb ügy.

— **A representanza ülése.** A városi képviselőtestület holnap esti ülésén a következő napirend kerül tárgyalásra: A városi takarékpénztár és a zálogház 1910. évi beszámolója. A városi bérszolgák folyamodása a vasuti podgyászszállítás miatt. Indítvány fizetési pótlekra vonatkozólag. A Danubius hajógyár átjáró-építési ügye. A zárt ülésben több hivatali állás betöltése szerepel s ugy a nyilvános, mint a zárt ülésben több kisebb ügy is tárgyalásra kerül.

— **A városi iskolaszék** ma, csütörtökön este 6 órakor ülésezik, a városháza kisebb üléstermében.

— **Fiumei aviatikus sikere.** A rákosi mezőn tegnap hajnalban *Prodam* Guido fiumei gyógyszerész, aki évek óta foglalkozik az aviatikával, szép sikert ért el. Tegnap hajnali 4 órakor *tíz méter magasságban ötször körülrepülte a rákosi versenytérét.* Ezzel a repüléssel *Prodam* a magyar aviatikusok közt rekordot állított fel. *Prodam* Guidót a repülés után a Rákoson egybegyűlt aviatikusok melegen ünnepelték.

Prodam G. fia *Prodam* J. fiumei gyógyszerésznek, aki a közelmúltban a representanza korelnöke volt. Gimnáziumi tanulmányait Sopronban végezte, az egyetemet pedig Budapesten és Kolozsvárott hallgatta. Jelenleg 28 éves és gyógyszerészi oklevéllel bír. Már fiatalabb éveiben nagy érdeklődéssel tanulmányozta az aviatikát s minthogy magyarul, olaszul, németül, franciául és horvátul tökéletesen beszél, az aviatikai újságok iránt különös érdeklődést tanúsít.

Családja nem szívesen látja aviatikai kísérletezéseit, mert balesettől féltik. Így három héttel ezelőtt is nagy volt a kétségbe-

esés, a mikor hírt vették annak, hogy Prodam Guidó a rákosi repülőtéren halálos szerencsétlenséget idézett elő. Amikor ugyanis Umlauff dragonyoskapitány Budapesten időzött s a Rákosmezőn ismét több száz ember nézte a magyar aviatikusok kísérletezéseit, egy fiatal munkásleány az egy méternyi magasságban repülő monoplánnak neki rohant. A gép légszavarja elkapta a leányt s agyonzúzta. Akkoriban a rendőrség vizsgálatot indított Prodam ellen, a szemtanúk elbeszélése alapján azonban kiderült, hogy a leány vigyázatlanságából történt a szerencsétlenség. Prodam azóta is szorgalmasan kísérletezett, míg végre tegnap monoplánjával diadalmasan a levegőbe emelkedett.

— **A rendőrség a munkaadók ellen.** Az új munkásbiztosítási törvény Fiumében történt életbeléptetése után a rendőrség, mint elsőfokú iparhatóság ellenőrizte, hogy a munkaadók bejelentették-e összes alkalmazottaikat. A bejelentési haráridő leletével a rendőrség azt a tapasztalatot szerezte, hogy sokan nem tettek eleget a törvény rendelkezésének. A rendőrbíróság tehát valamennyit, számszerint harmincat megidézett s 5—10 koronáig terjedő pénzbüntetéssel sújtotta őket. A megbírságot munkaadók közt van többek között Zambelli János, Frizzulin Lujza, Fleischhacker Celesztin stb. és néhány betéti társaság is.

— **Leégett ház.** A közeli Castuán tegnapelőtt késő este kigyulladt Cermiar Paszkálnak két évvel ezelőtt épített kétemeletes háza. Az új épület földszintjén három üzlet volt elhelyezve. A tüzet a fűszerüzlet egyik inasa okozta, aki a petroleumkamrába gertyával ment be. A lakások berendezéséből csak kevés volt megmenthető s a három üzletben is sok áru veszett oda. A kivonult voloscai tűzoltók csak a tűz tovatérjedését akadályozhatták meg. A kárt eddig nem állapították meg.

— **Elhalasztott felolvasás.** De Biasi, az ismert fiumei vívómester, most akart felolvasást tartani a boule és a roulette jáék közti különbségről. A felolvasást azonban közbejött körülmények folytán csak a jövő héten fogja megtartani. De Biasi vívómester legközelebb közli a felolvasás napját.

— **Beiratkozás leányinternatusba.** A fiumei „Mária Immaculata“ intézettel kapcsolatos internatusban már megkezdtek a jövő tanévre vonatkozó beiratásokat. Az intézet közvetlenül a tengerparton, egy hegyoldalon, nagyobb kiterjedésű park közepén fekszik s különösen alkalmas olyan gyenge testalkatú, vérszegény gyermek részére, akik elemi, polgári vagy felsőbb leányiskolai tanulmányaikat testerősítő gyakorlatokkal, friss tengeri levegőn akarják folytatni. Bővebb felvilágosítással az intézet főnöksége szolgál.

— **Agnoszkált holttest.** A susáki előljárósnál tegnap reggel megjelent egy fiatalember, aki elmondotta, hogy testvére, Honigschnabel Ferenc 26 éves oberwarthi illetőségű kőműves a minap elment hazuról s azóta nem tért vissza. Kifejezte azt az aggodalmát, hogy a martinschizsai öbölben talált holttest az ő testvére. A susáki előljáróság egyik tisztviselője erre kocsin kihajtatott a terzattói temető halottasházába Honigschnabellel, ahol a fiatalember a halottban csakugyan a bátyját ismerte fel. A fiatalabb Honigschnabel nem is sejtí, hogy mi kergethette halálba szerencsétlen testvérét. A vizsfoltat ma délután temették el.

— **A kikötőből.** Julius 13. Ékezett: „Árpád“ magyar gőzös Maltából, üresen; „Nagy Lajos“ magyar gőzös Velencéből, üresen; „Zrinyi“ magyar gőzös Valenciából, 2860 zsák cukorrépa és 200 hordó szódával; „Kálmán király“ magyar gőzös Triesztből, üresen. Indult: „Clara“ osztrák gőzös Filadelfiába, 1800 tonna megnezit, 100 tonna rizs, 70 tonna bab és 20 tonna papírral; „Gallipoli“ olasz gőzös Bariba, 70 tonna fa, 20 tonna cukor, 10 tonna tengerivel; „Deák“ magyar gőzös Rouenba, 950 tonna fa, 70 tonna árpa, 40 tonna cukor és 200 hordó kivonattal; „Famiglia“ olasz gőzös Catániába, 640 tonna fával; „Split“ osztrák gőzös Metkovicba, 20 tonna fa, 10 tonna tengeri és 50 üres hordóval.

— **Hanzlit adott a vendégeknek.** Több osztérialátogató panasza alapján Rak detektiv feljelentést tett Defercos János görögországi illetőségű korcsmáros, az „Alla Mignon“ osztertia tulajdonosa ellen a rendőrségen. A feljelentés szerint a korcsmáros a hordókban, poharakban visszamaradt sört, sörös üvegekbe gyűjtötte össze s aztán mint jó sört adta oda vendégeinek. A rendőrbíróság ma ítélkezik a ravasz görög felett.

— **A kivándorlás csökkenése s a visszavándorlás emelkedése.** A nagy hajótársulatok kimutásaiból arra lehet következtetni, hogy a legutóbbi hónapok folyamán az Amerikába bevándorolt munkásosztály nagy tömegekben hagyta el az Egyesült-Államokat és tért vissza szülőhazájába. Ezzel kapcsolatban azt is megállapítják ezek a kimutatások, hogy az Amerika felé irányuló kivándorlás ugyanezen időben feltűnően nagy csökkenést mutat. Ennek az es-tendőnek első öt hónapjában, januártól—júniusig 50.000-rel több kivándorolt tért vissza Amerikából szülőhazájába, mint a megelőző évnek ugyanebben a szakában. Ebben az évben a fent említett öt hónap alatt 130.000-rel kevesebbet tett ki a kivándorlók száma, mint tavaly ilyenkor; azt lehet tehát mondani, hogy ha ez a felvétel kivándorlás és visszavándorlás tekintetében hasonló maradt volna a múlt esztendő első feléhez, az Egyesült Államok népessége 180.000 lélekkel többet tenne ki, mint így. A hat legnagyobb hajótársulat mindegyike megfigyelte a visszavándorlásnak ezt a növekedését s a bevándorlásnak csökkenését s a bevándorlásnak csökkenését s a bevándorlásnak csökkenését. F. C. Brown, az Internacional Mercantile Marine intézője ez adatokhoz hozzáfűzi, hogy a nagy vasutársulatok takarékoskodnak s csupán olyan helyeken építkeznek, ahol azt a szükség sűrűsége parancsolja: ezeknél a vasuti építkezéseknél túlnyomó nagy részben bevándorolt munkásokat szoktak alkalmazni. Mivel a vasutak nem bővítik vonalaikat, természetes, hogy az ezzel kapcsolatos iparágakban is jelentősen csökkentették a termelést, amely iparágaknál szintén igen sok bevándorolt dolgozott. A külföldiek ezek folytán vagy elvesztik munkájukat, vagy nehezen tudnak foglalkozáshoz jutni s nemcsak maguk térnek haza tömegesen, hanem barátaikat és ismerőseiket is lebeszélük arról, hogy mostanában a tengeren túlrá menjenek szerencsét próbálni.

— **A könnyű nyári viselet.** A kánikulás időben férfiak, hölgyek egyaránt azon keseregnek, hogy a divat öli őket, a divat kedvéért nehéz ruhát kell hordaniok, ami már szinte elviselhetetlen. Ezenfelül azután a férfiak a nők viseletét irigylik, a hölgyek pedig a férfiakét, mert mindegyik fél nézete szerint a másik nem nyári öltözéke könnyebb, kényelmesebb, célszerűbb. Erre az örök kérdésre most hosszabb tanulmányozás után az egyik londoni cég válaszol és összehasonlító számítások alapján kimutatja, hogy egy, a divatot szem előtt tartó, középosztálybeli gentleman nyári ruházata átlag 3 és kétharmad kilogramm, míg a hölgyeké körülbelül 2 és négyötöd kilogrammra rug, ami azonban némi elszántsággal még jobban is csökkenthető. Az átlagos öltözék súlykiszámításának alapjául szolgáló adatok a következők: **nőknél:** kalap 225 gramm, cipő 335 gramm, harisnyák és selyem fehérnemű 140 gramm, fűző és tartozéka 500 gramm, fehér alsóruha 300 gramm, tulajdonképeni ruha 500 gramm, napernyő 350 gramm, keztütyű 40 gramm és a nélkülözhetetlen reitükül 400 gramm, összesen 2816 gramm; **a férfiaknál:** öltözék 1800 gramm, cipő 750 gramm, selyem ing 210 gramm, alsó ruha és harisnya 450 gramm, nadrágtartó 125 gramm, keztütyű 50 gramm, sétapálca 180 gramm és szalmakalap 110 gramm, összesen 3624 gramm. Már most a férfiak öltözékéből alig hagyható el valami, ellenben a nőknél a nehéz és különben is sokat kifogásolt fűző helyett minden nehézség nélkül a pehelykönnyű fűzővédőt lehet használni, a reitükül pedig teljesen elhagyható és akkor kiderül, hogy a modern nő öltözéke szükség esetén még a két kilogrammnál is könnyebb lehet.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt telefon vagy levelezőlap útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

Távirat ◀ Telefon

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, jul. 13. A képviselőház mai ülésén Berzeviczy Albert elnököl. Napirend előtt:

Lovászy Márton a házszabályokhoz szólva kifogásolja az elnök ténykedését, hogy Hock Jánost beszéde közben rendreutasította, mert a miniszterelnököt kritizálta. Tiltakozik ez ellen s nem akarja, hogy ebből precedens legyen.

Az elnök megengedi, hogy az elnökség eljárását utólagosan bírálják, de hozzáteszi, hogy ami tegnap sértés volt, az ma is az.

Lovászy felszólalása alapján hosszabb vita indul meg.

Győrffy Gyula teljesen megbizik az elnökben, aki igazságosan alkalmazza a házszabályokat. Megengedhetőnek tartja azonban, hogy az elnöki eljárást kritika tárgyává teszik.

Hock János kéri a tulsó oldalt, hogy tegnap szavait tekintsék előző mondatainak okfejtésül.

Návay Lajos helyesli, ha az elnökség eljárását ellenőrizik.

Szentványi Árpád elegendőnek tartja a vitát s indítványozza, hogy most már térjenek át a napirend tárgyalására.

A Ház ezután megkezdi a véderő javaslatok tárgyalását.

Solymossy Ödön báró előadó a bizottság nevében ismerteti s elfogadásra ajánlja a javaslatokat. A törvényjavaslatok elkészítésénél a kormány tekintettel volt az ország pénzügyi viszonyaira. A nemzetnek azonban saját biztonsági érzete követeli, hogy megfelelő hadserege legyen, amely háboru esetén megvédelmezzé.

Az elnök ezután szünetet rendel el. Szünet után

Tóth János a Kossuth-párt alelnöke beszél. A Kossuth-párt nevében beszél a véderőjavaslatokhoz. Hosszasan indokolja a párt állásfoglalását. Magyarország sohasem mondott le a hadsereget illetőleg önálló rendelkezési jogáról. A magyar honvédtisztek a polgári törvénykezésnek is alá vannak vetve. A nyelvi rendelkezés a nemzet felhatalmazása folytán felségjog, de nem királyi jog. Behatóan foglalkozik a véderőjavaslatokkal s rámutat arra, hogy ezek nem a nemzet, hanem Ausztria érdekét szolgálják.

Az ülés folyik.

A Justh-párt értekezlete.

BUDAPEST, jul. 13. A Justh-párt szerdán este értekezletet tartott, amelyen a véderőjavaslatokkal szemben követendő eljárást kellett volna megbeszélne. Minthogy azonban határozathozatal nem történt, a párt tagjai Justh Gyula lelkesítő beszéde után megállapodtak abban, hogy kitartanak elveik mellett s a ház szerdai ülésén tanúsított magatartás szerint fognak továbbra is cselekedni.

A horvátok és a véderőjavaslat.

BUDAPEST, jul. 13. A kormánynak horvát részről nem fognak a véderőjavaslatok tárgyalásánál nehézségeket támasztani. A horvátok kívánságait a Házban Pejacevics Tivadar gróf fogja kifejezni.

akik az egészséges bőrápolásra szult fektetnek, különösen szeplőtől akarnak szabadulni s finom, puha bőrt és fehér arcszint akarnak kapni vagy megőrizni csak

Hölgyek Bergmann & Co., Tetschen a. E. Steckenpferd liliumtejszappanával, (vesszőparipa védjegy)

mosakodnak. Drbja 80 filléért kapható minden gyógyszerüzletben, drogériában, illatszertüzletben stb.

A miniszterelnök Kecskeméten.

KECSKEMÉT, jul. 13. *Khuen Hédervár* Károly gróf miniszterelnök vasárnap délelőtt több képviselő társaságában Kecskemétre fog utazni.

A kecskeméti földrengés után.

KECSKEMÉT, jul. 13. Az utáskatonák napok óta dolgoznak a biztosítási munkálatokon. A nagytemplom tornyában őrszolgálatot teljesítő tűzoltót letiltották a toronyból. Vasárnap óta a városban megszűnt minden harangozás. A repedések folyton tágnak s a házak bontásánál több baleset történt. A tanyákról szintén nagy károkról tesznek jelentést.

Katholikus pap házassága.

ZENTA, jul. 13. *Ébert* András volt resicabányai katolikus lelkész, aki nem akarta letenni a modernista esküt s ezért állásától elmozdították, most megnősül. Magasfalvi *Bujá Ilonát* tegnap jegyezte el Zentán.

Gróf a leánya ellen.

BÉCS, jul. 13. A bécsi lapokban ma reggel nagy feltűnést keltett az a nyílt téri közlemény, melyeket *Zichy Ernő* gróf tett közzé. A gróf a nyilatkozatban kijelenti, hogy leányáért, *Irma* grófnőért anyagi felelősséget nem vállal.

Diákok katonai gyakorlatokon.

BÉCS, jul. 13. A közös hadügyminisztérium ma rendeletet bocsátott ki, melyben megengedi, sőt kívánja, hogy a közép és felső iskolák növendékei jelen legyenek a katonai gyakorlatokon. A növendékeket tanáraik fogják kísélni s egy tiszt szolgál magyarázatokkal.

Vasuti szerencsétlenség.

BUDAPEST, jul. 13. A kelenföldi pályaudvaron a 96. számú tolatómozdony oly erővel ment neki két podgyászokocsinak, hogy *Gelencsér József* vonatvezető leesett s a kerekek alá került, ahol nyomban meghalt.

Öngyilkos jogszigorló.

BUDAPEST, jul. 13. *Kohn Adolf* többszörös milliomos, budapesti vasnagykereskedő fia, *Zsigmond*, jogszigorló ma agyonlőtte magát. Hátrahagyott levelében öngyilkosságá okául szerelmi bánatát jelöli meg.

A kolera ellen.

DUNAFÖLDVÁR, jul. 13. A dunaföldvári járás főszolgabírája szerint a tolnamegyei Fajsz községben ázsiai kolerát állapítottak meg. Erre való tekintettel a lakosságot 600 korona büntetés terhe alatt szigorúan eltiltották a Duna vízének használatától.

Egy százados hirtelen halála.

SOPRON, jul. 13. *Hegel Konrád* közös hadseregbeli százados ma Münchenbe utaztában a vonaton hirtelen meghalt.

A „Zrinyi” próbautja.

POLA, jul. 13. Ma délután megtartják az osztrák-magyar haditengerészet új hadihajójának, a „Zrinyi” páncéloscirkálónak első próbautját. A hajó az „Erzherzog Franz Ferdinand” típusu hajóosztályból az utolsó csatahajó.

Leégett orosz színház.

WLADIWOSTOK, jul. 13. Az itteni orosz színház tegnap előadás közben kigyulladt s a fából készült alkotmány fél óra alatt elhamvadt. A közönséget egy színész lélekjelenléte folytán sikerült megmeneni.

Egy főhercegnő betegsége.

PÁRIS, jul. 13. A vakbélgyulladás miatt megoperált *Mária Dorottya* orléansi hercegnő életéért aggódnak. Az operáció nem volt sikeres.

Zeppelin ismét repül.

FRIEDRICHSHAFEN, jul. 13. A „Schwabben” kormányozható léghajó tegnap délután a török tanulóküldöttség tizennégy tagjával felszállt. Az ut pompásan sikerült. A felszállás után Zeppelin gróf bankettet adott, melyen a Friedrichshafenben időző Parseval léghajók elnyéről beszélt.

El unyt angol diplomata.

LONDON, jul. 13. Sir Eldon Gorst, Anglia egyiptomi diplomáciai megbízottja tegnap elhunyt.

Elemi csapások Amerikában.

NEWYORK, jul. 13. A rettenetes hőség következtében tegnap 26-an haltak meg. Más városokból is jelentenek haláleseteket.

WASHINGTON, július 13. Clevelandban tegnap óriási földrengést éreztek. — Ontarióból hatalmas tüzeket jelentenek. Több falu, nagy erdőségekkel együtt elégett, emberi áldozatok is vannak.

Letartóztatott áruló.

SZENTPÉTERVÁR, jul. 13. *Potnikoff* kapitányt, aki a tüzőrségnél szolgált s az utóbbi években a katonai orvosakadémia felügyeletével volt megbízva, letartóztatják. Kiderült róla, hogy külföldi államnak hadititkokat adott el.

Agyongázolt juhcsorda.

BUDAPEST, jul. 13. A tegnap délben Budapestről Brassóba indult gyorsvonat dübörgésétől 80 juh megbokrosodott s a töltésre rohant. A gyorsvonat negyvenet közülük halálra gázolt.

Katasztrofális földrengés.

BUDAPEST, jul. 13. A budapesti kozmografiai intézet ingája ma reggel nagy földrengést jelzett. Az első rengés 5 óra 16 perc és 32 másodperckor kezdődött s csak 7 óra 10 perckor szűnt meg. A rengés északról dél felé húzódott. Hogy hol történt a katasztrófa, azt eddig nem lehetett megállapítani.

A LEGOLCSÓBB LITHION TARTALMU SZIKLABÓL FAKADÓ TERMÉSZETES ÁSVÁNYVIZ.

Főraktár: Brazzoduro G cégnél, Fiume
Telefon 495.

Kiadó

3 szobás modern lakás gyönyörű mellékhelyiségekkel, Via Buonarroti 8 (ex Via Salute) II. emelet. Felvilágosítást a házmester ad.

A Tengerpart minden jogos panaszt közöl és minden közérdekű felszólalásnak !! helyt ad. !!

VIII. évfolyam.**„A Tengerpart”**

Fiumének legélénkebben szerkesztett és legjobban informált napilap a jelenleg

VIII. évfolyamában**jelenik meg.**

Mint Fiumének és a környékbeli fürdőhelyeknek legnépszerűbb, legelterjedtebb és legrégebbi ma-
gyar napilapja

„A TENGERPART”

a kereskedelmi és üzleti világ legalkalmasabb hirdetési orgánuma.

Hirdetési árai a lap nagy példányszámahoz viszonyítva igen mérsékeltek.

Előfizetési árai:

Egy évre	--- K. 24.—
fél évre	--- „ 12.—
negyedévre	--- „ 6.—
egy órára	--- „ 2.—

Tisztviselők fél áron kapják „A TENGERPART”-ot, úgyhogy az utóbbiaknak

„A TENGERPART” házhoz szállítva csak 4 fillérbe kerül naponta.

Előfizetéseket posta és telefon útján is felvesz «A TENGERPART» kiadóhivatala Fiume Grad. del Sasso Bianco 3. szám 1. emelet.

[a Hungaria szálló mögött.]

Telefon 229. sz.

Postafiók 105. sz.

Mutatványszámokat egy hétfőig ingyen küldünk.

VIII. évfolyam.

Szerb összeesküvők

megkegyelmezése.

CETINJE, jul. 13. Valamennyi szerb vádlott, akiket az 1909. évi összeesküvésből kifolyólag életfogytiglani fegyházra ítétek, váratlanul kegyelmet nyert. A kegyelmezés már július 2-án megtörtént, de eddig titokban tartották.

Földrengés.

POLA, jul. 12. A hydrographiai intézet földrengésjelző készülékei tegnap reggel 5 óra 25 perc, 35 mperckor katasztrófális jellegű földrengést jeleztek. A maximális rengés 6 óra 7 perckor és 11 mperckor volt. A földrengés észke 8500 kilométernyire fekszik.

Levegőbe repült gyár.

FRANKFURT, júl. 13. Würgendorfban tegnap délbén egy dinamitgyár a levegőbe repült. Tíz ember meghalt és huszan súlyosan megsebesültek. Egy közeli erdőben számos emberi testrészt találtak s azt hiszik, hogy két holttest darabokra roncsolódott. A gyárból semmi sem maradt épen. A robbanás okát eddig nem állapították meg.

LA GRASTA TAMÁS

uj divatáru üzlete.

Fiume, Via Riva 6 sz. (Marac-ház).

Nagy választék divatkülönlegességekben, rövid-árúknak, szövött- és konfekció-árúknak.

Blúzok, alszoknyák, gyermek- és reformruhák, köntények, valamint férfi és női fehérneműk. Nyakkendők, esernyők és sítábotok. Jutányos árak.

Szíves pártfogást kér

LA GRASTA TAMÁS**„ADRIA“ szálló és étterem****FIUME**

ADAMICH és ADRIA UTCA (ZMAJČ PALOTA)

A város központjában a hajóállomás közelében. Kényelmesen berendezett szobák tengeri kilátással, fürdővel és villanyos világítással.

Kitünő német és olasz konyha.

Hamisítatlan borok. - Elsőrangú sör.

Tulajdonos: de Negri Tranquillo.

Hotel Trocaderonagy étteremmel
(Velece) a Lidón (Velece)

Elsőrendű új ház a főuttól jobbra, modern komforttal berendezett szobák fürdővel berendezve. Orvos a házban. **Penzió és étlap szerinti étkezés.**

Tulajdonos:

Tagliapietra Giovanni.**Igyék naponta 1-2 palack****Dupla-malátasört,****de Szent István védjegyűt, mert ez a legelső, a valódi.**

A söriparban korszakot alkotó a „Kőbányai Polgári Sö főződe“ ezen világhírű söre, amelyet ma már minden országban utánoznak. Nemcsak a legelvezetesebb üdítő ital, de csodálatos gyógyhatása is van idegesség-, étvágyhiány-, vérszegénység-, álmatlanság-, tüdő- és gyomorbetegségeknek és szoptató nőknek is.

Ajánlja: Noorden tanár Bécsben; Korányi tanár Budapesten; Glax tanár Abáziában és számos más szaktekintély.

Kapható:

Frissítőtésű palackokban minden fűszer és csemege kereskedésben. Frissen csaprol kimerve minden előkelő étteremben.

Teljes hálószobabutor berendezés:

esetleg részletfizetésre is eladó.

S. Herskovits.

Via Giuseppe Paolini 6.

HUNGÁRIA-szálloda Fiume - Viale Franc. Deák - Fiume
(a pályaudvar közelében).KIFOGÁSTALAN KONYHA ÉS TISZTA.
:: JÓ MINŐSÉGŰ MAGYAR BOROK. ::34 KÉNYELMESEN BERENDEZETT
:: VENDÉGSZOBA. ::

Olcsó árak!

Olcsó árak!

FUNDA ANTAL „Continental“ szálló volt
tulajdonosa.**Fölvétetik**

egy ügyes ügynök magánfelek meglátogatására fix fizetés és magas jutalék mellett.

Cím a kiadóhivatalban.

„DE LA VILLE“SZÁLLODA, KÁVÉHAZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

— A magyarság találkozó helye. —

Az étteremben délelőtt 9 órától izletes
villásreggeli olcsó árakon.A kávéházban esténként KOVÁCS JÓZSEF
jó hírnevű kaposvári cigányzenekara hangversenyez.

TULAJDONOS:

BUDAI KÁROLY

„BRISTOL“szálloda, kávéház és étterem
Fiume, Deák-Corso.

Teljes komforttal berendezett 65 szobával, kitünő kávéházzal és étteremmel. Izletes magyar, német és francia konyha, legjobb minőségű fajborok és pezsgők, valamint kávéházi italok állanak a t. vendégek rendelkezésére

Bel- és külföldi lapok.

Figyelmes kiszolgálás.

Az étteremben és a kávéházban előfizetések mérsékelt áron fogadtatnak el.

Tulajdonos: Ruzich György.

Corso 6. szám Simiczek L. = Fiume Descovich-ház

uj óraüzlete és órajavitó műhelye.

Gazdag választékban az International, Watch & Co., Zenith és Omega elsőrendű gyárak arany, ezüst és fémóra gyártmányai, valamint fali, asztali és ébresztő órák. Arany és ezüst tárgyak, óraláncok, nyakláncok, karperecek, nyakkendőjük, gyűrűk, zsuksuk, egyéb ékszerek stb.

Jutányos árak. Órajavitások olcsón.

Comfortable PARK HOTEL MILANO

Via Principe Umberto, szemben a Staz. Centraléval (közp. pályaudv.)

Teljesen nijaalakítva! A kertekre néző egészséges fekvéssel!

Modern kényelem!

Mérsékelt árak!

Varieté-Hôtel Susák.

Esténként I.-rendű varieté-előadások a kerthelyiségben

Kezdeté 9¹/₂ órakor.

Beléptidij 1 korona.

Cantrida fürdő és vendéglő

Hideg tengeri és napfürdők, 250 kabinnal. Nagy árnyas kert terrasszal. Kitünő konyha és kifogástalan borok. Kőbányai polgári sör. Villanyos összeköttetés Fiuméből a fürdőig. Vasár. és ünnepnapokon délután katonazene.

Fürdőjegyek fehérenművel 40 fillér.

Olcsó fürdőbérletjegyek.

Frescura Agost új üzlete

FIUME, Kossuth Lajos u. 3.

Ollók, zsebkések, beretvák, konyhakések nagy raktára.

Beretválógépek a leghíresebb gyárakból, köztük a szabadalmazott „MIWA“ beretválóeszköz, mely speciális konstrukciójánál fogva s a beretvái kitünő szerkezete folytán a legerősebb szakművésznél teljes garanciát nyújt.

Nagymennyiségű eddig még nem tapasztalt olcsóságú mindenféle cipőkészletek érkeztek.

Szerb összeesküvők

megkegyelmezése.

CETINJE, jul. 13. Valamennyi szerb vádlott, akiket az 1909. évi összeesküvésből kifolyólag életfogytiglani fegyházra ítélték, váratlanul kegyelmet nyert. A kegyelmezés már július 2-án megtörtént, de eddig titokban tartották.

Földrengés.

POLA, jul. 12. A hydrographiai intézet földrengésjelző készülékei tegnap reggel 5 óra 25 perc, 35 mperckor katasztrófális jellegű földrengést jeleztek. A maximális rengés 6 óra 7 perckor és 11 mperckor volt. A földrengés észke 8500 kilométernyire fekszik.

Levegőbe repült gyár.

FRANKFURT, júl. 13. Würgeudorfban tegnap délbén egy dinamitgyár a levegőbe repült. Tíz ember meghalt és huszan súlyosan megsebesültek. Egy közeli erdőben számos emberi testrészt találtak s azt hiszik, hogy két holttest darabokra roncsolódott. A gyárból semmi sem maradt épen. A robbanás okát eddig nem állapították meg.

LA GRASTA TAMÁS

uj divatáru üzlete.

Fiume, Via Riva 6 sz. (Marac-ház).

Nagy választék divatkülönlegességekben, rövid-árúkbán, szövött- és konfekció-árúkbán.

Buzok, alszoknyák, gyermek- és reformruhák, kényes, valamint férfi és női fehérneműk. Nyakkendők, sernyők és sétatokok. Jutányos árak.

Szíves pártfogást kér

LA GRASTA TAMÁS

„ADRIA“ szálló és étterem

FIUME

ADAMICH és ADRIA UTCA (ZMAJIC PALOTA)

A város központjában a hajóállomás közelében. Kényelmesen berendezett szobák tengeri kilátással, fürdővel és villanyos világítással.

Kitünő német és olasz konyha.

Hamisítatlan borok. - Elsőrangú sör.

Tulajdonos: de Negri Tranquillo.

Hotel Trocadero

nagy étteremmel

(Vence) a Lidón (Vence)

Elsőrendű új ház a főttől jobbra, modern komforttal berendezett szobák fürdővel berendezve. Orvos a házban. Penzió és étlap szerinti étkezés.

Tulajdonos:

Tagliapietra Giovanni.

Igyék naponta 1-2 palack

Dupla-malátasört,**de Szent István védjegyűt, mert ez a legelső, a valódi.**

A söriparban korszakot alkotó a „Kőbányai Polgári Sö főződe“ ezen világhírű söre, amelyet ma már minden országban utánoznak. Nemcsak a legélvezetesebb üdítő ital, de csodálatos gyógyhatása is van idegesség-, étvágyhiány-, vérszegénység-, álmatlanság-, tüdő- és gyomorbetegségeknél; igen ajánlandó lábadozó betegeknek és szoptató nőknek is.

Ajánlja: Noorden tanár Bécsben; Korányi tanár Budapesten; Glax tanár Abáziában és számos más szaktekintély.

Kapható:

Frisztöltésű palackokban minden fűszer és csemege kereskedésben. Frissen csapról kimerve minden előkelő étteremben.

Teljes hálószobabutor berendezés:

esetleg részletfizetésre is eladó.

S. Herskovits.

Via Giuseppe Parini 6.

HUNGÁRIA-szálloda Fiume - Viale Franc. Deák - Fiume
(a pályaudvar közelében).KIFOGÁSTALAN KONYHA ÉS TISZTA.
:: JÓ MINŐSÉGŰ MAGYAR BOROK. ::34 KÉNYELMESEN BERENDEZETT
:: VENDÉGSZOBA. ::

Olcsó árak!

Olcsó árak!

FUNDA ANTAL A „Continental“ szálló volt
tulajdonosa.**Fölvétetik**

egy ügyes ügynök magánfelek meglátogatására fix fizetés és magas jutalék mellett.

Cim a kiadóhivatalban.

„DE LA VILLE“SZÁLLODA, KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

— A magyarság találkozó helye. —

Az étteremben délelőtt 9 órától izletes
villásreggeli olcsó árakon.A kávéházban esténként KOVÁCS JÓZSEF
jóhírnevű kaposvári cigányzenekara hangversenyez.

TULAJDONOS:

BUDAI KÁROLY

„BRISTOL“szálloda, kávéház és étterem
Fiume, Deák-Corso.

Teljes komforttal berendezett 65 szobával, kitünő kávéházzal és étteremmel. Izletes magyar, német és francia konyha, legjobb minőségű fajborok és pezsgők, valamint kávéházi italok állanak a t. vendégek rendelkezésére

Bel- és külföldi lapok.

Figyelmes kiszolgálás.

Az étteremben és a kávéházban előfizetések mérsékelt áron fogadtatnak el.

Tulajdonos: Ruzich György.

Corso 6. szám Simiczek L. = Fiume Descovich-ház

uj óraüzlete és órajavitó műhelye.

Gazdag választékban az International, Watch & Co., Zenith és Omega elsőrendű gyárak arany, ezüst és fémóra gyártmányai, valamint fali, asztali és ébresztő órák. Arany és ezüst tárgyak, óraláncok, nyakláncok, karperecek, nyakkendőjük, gyűrűk, zsusuk, egyéb ékszerek stb.

Jutányos árak. Órajavitások olcsón.

Comfortable PARK HOTEL MILANO

Via Principe Umberto, szemben a Staz. Centraléval (közp. pályaudv.)

Teljesen njjáalakítva! A kertekre néző egészséges fekvéssel!

Modern kényelem!

Mérsékelt árak!

Cantrida fürdő és vendéglő

Hideg tengeri és napfürdők, 250 kabinnal. Nagy árnyas kert terrasszal. Kitünő konyha és kifogástalan borok. Kőbányai polgári sör. Villanyos összeköttetés Fiuméből a fürdőig. Vasár. és ünnepnapokon délután katonazene.

Fürdőjegyek fehérneművel 40 fillér.

Olcsó fürdőbérletjegyek.

Frescura Agost új üzlete

FIUME, Kossuth Lajos u. 3.

Ollók, zsebkések, beretvák, konybakések nagy raktára.

Beretválógépek a leghíresebb gyárakból, köztük a szabadalmazott „MIRA“ beretválóeszköz, mely speciális konstrukciójánál fogva s a beretvái kitünő szerkezete folytán a legerősebb szakilövésnél teljes garanciát nyújt.

Magymennyiségű eddig még nem tapasztalt olcsóságú mindenféle cipőkészletek érkeztek.

Varieté-Hôtel Susák.

Esténként I.-rendű varieté-előadások a kerthelyiségben

Kezdete 9^{1/2} órakor.

Beléptidij 1 korona.

VELENCE - LIDO

Az Adria királynője

1911. évad.

Az Adria királynője

A kontinens legelőkelőbb nyári és őszi üdülőhelye. A világ legszebb strandja.

A zenészek és a festők által annyi lelkesedéssel magasztalt szép királynője az Adriának: Velence a természetnek ez a kincse, mely oly sok műremeket rejt magában. Velence a kulturvilágnak ez a történeti kedvence; Velence a szépségre szomjuhozó emberiségnek ez a bucsújáró helye, az utóbbi esztendőben tömérdek sok csábító bájainak számát megszorította egyegyel: „felfedezték” a Lidót. Valamikor a Lidó csak a veneziaiaknak és idegeneknek volt kiránduló helye, most azonban sok millió költséggel modern tengeri, fürdővé lett, mely csakhamar Európa legelőkelőbb, legszebb és legkedveltebb strandjának hírére vergődött. Évről-évre tódul ide az idegenek raja, akik a kék Adria partjain, fényben, napban és vízben a jóságos természetnek e mindent gyógyító szereiben üdülést és egészséget kerestek és találtak.

A régi szabadalmazott európai világfürdők és nyaraló-üdülők nem a legjobb szemmel nézték fiatal versenytársuknak ezt a gyors fejlődését. De eredmény nélkül maradt a Lidó mint nyaraló ellen szított minden irigy agyarkodás, mert mindenki, aki csak egyszer töltött ott feledhetetlenül szép napokat, nemcsak hogy maga visszatért, hanem mindig új és új híveket és barátokat szerzett annak a paradicsomi helynek.

Hát egyszer csak . . . 1911. tavaszán alkalom kínálkozott az irigyeknek, hogy nagyot üssenek, Velencén és a Lidón. Hajó-forgalom útján behurcolt jelentéktelen számú gyanus megbetegedések fordultak elő, mint minapában Triesztben és a múlt évben Budapesten és Bécsben. A hatóságok azonnal a legszigorubb erélyességgel intézkedtek, úgy, hogy ezek az esetek egészen egyedül állóak lettek és már pár nap múlva egyetlen megbetegedés sem fordult elő. Velencében az egészségügyi viszonyok ismét a legkitünőbbek lettek egész esztendőben.

De ez a szerencsés fordulat nem volt az irigyek inyére. A Lidónak üzleti versenytársai és az olasz királyság politikai ellenségei szövetségre léptek, melyek lelkiismeretlen rosszakarattal rágalmozó tatár híreket találtak ki és hazug dolgokat bocsátottak világra.

De a hazugságnak rövid a lába. A rágalmozók ligája csakhamar egy Velence iránt melegen érző barátok szövetségével találta magát szembe és az ó-világ kezét fogott az újvilággal, hogy a hazugságnak ezt a szövevényét széttepje és az igazságot diadalra juttassa.

Gordon Bennet, a Newyork Herald ismert kiadója, aki pompás yachtjával Velencében időzött, június hó elején világgá kürtölte, hogy Velencében nincs járvány, sőt, hogy ez a szép város sohasem volt olyan tiszta, sohasem volt olyan egészséges, mint épen most.

Hermann Bahr, a népszerű német író, konstátálta, hogy május 24-ike óta az ő kedves Lidóján tartózkodik és hogy Velence egészségi viszonyai a képzelhető legjobbak. Neje, Bahr Mildenburg Anna asszony, az ünnepekt Wagner-énekesnő, gyönyörűen megirt cikkében, melyben Velencét mint nyaraló helyet magasztalja, csabitja, az egészségét kereső emberiséget a mese városába. Ezekon kívül számos orvosi előkélőség és csaknem valamennyi kultur-állam diplomáciai képviselői a leglekiismeretesebb vizsgálat után megállapították, hogy Velence a legkitünőbb egészségügyi viszonyoknak örvend. Egyszóval a rágalmozás hazug szövevényét alaposan tönkre silányították.

Aggódással nézték Velencében és a Lidón az 1911-iki jubiláris esztendő nyarának kezdetén mindezeket a műveleteket, hiszen ugy látszott, mintha célt érnének a virágzásnak indult Lidónak és általában Olaszországnak e szövetkezett ellenségei s el tudják majd onnan terelni az idegeneket. De csakhamar alaptalannak bizonyosodott az aggódás. Julius hó elején a Lidó hivei ismét oly nagy számmal jelentkeztek, mint az elmúlt évben és a tulajdonképeni fürdőevadra (juliustól október végéig) az egész világból érkeztek jelentkezések. Ma már a Lidón a világvárosi tengeri fürdőnek, ugyanaz a vidám, zajos élettől duzzadó képe tárul föl, mint a múlt évek főevadának idején.

Két világrésznek legjobb társasága adott egymásnak találkoztat a Lidón és ennek a gyönyörű helynek dicséretét a világ minden kultur-nyelvén zengik. Már a legközelebbi hetekben számos fejedelmi személy fog nyaralni a Lidón, maga az olasz királyi család is bejelentette már érkezését a legközelebbi hónapra.

Előkelő módon akarja most Velence hátláját külföldi hű barátainak leróni. Egy nagy bizottság alakult, melyben a lagunák városának minden vezető férfija részt vesz. Ez a bizottság olyan változatos gazdag ünnepi propagandát dolgozott ki, amihez foghatót Velence még nem nyújtott. A szebbnél-szebb ünnepek hosszú sorozata alkalmat fog nyújtani Velence lakossága kedves szeretetreméltóságának és a város és a Lidó páratlan szépségének igazi világitásban való bemutatására.

Olaszország jubiláris esztendeje, 1911., bizonyára a csodálatos Velencének és a viruló, modern Lidónak jubiláris esztendeje is lesz majd és az üdülésre vágyó emberiség jelszava tehát:

Tengerre, tengerre, oda, hol napfény van.
Föl, föl, Velencébe a a Lidóra!

Nagy velencei ünnepélyek Julius hóban.

15, 16, 17. Szerenád, kivilágítás, görög-tűz, feldiszített bárkák a Giudecca szigetén.
20. Szerenád a Szt. márkus-téri öbölben.
22. Kivilágítása az összes nagy csatorna mentén fekvő palotáknak, feldiszített gondolatok melyek a csatornán végig usznak díjak elnyeréséért.

23. Feldiszített autók és virágcsata a Lidón.

28. Bucus régi velencei stílus szerinti melyet a város legelőkelőbb hölgyei rendeznek Julius második felében a régi híres „Fenice” színházban egy kiválóan jó erőkből s művészekből álló társaság remek operát fog bemutatni.

Augusztus

6. Tombola (lutri), régi velencei szokás szerint, a Szt. Márk-téren.

12. Szerenád a Szt. Márk-téri öbölben.

13. Nagy zeneestély elsörendű művészekkel a Szt. Márk-téren.

20. Nagy csónakázó regatta a nagy csatornán.

21. Szerenád a Szt. Márk-téri öbölben.

27. Tennis-verseny a Lidón urak és hölgyekkel. Kerekaskorcsolya-verseny az Excelsior-palotában.

Augusztus második felében érkezik ide a Quarte páncélos csatahajó, melynek vízrehozásához az olasz királyi család is eljön.

Szeptember

3. Ünnepély, melyet a velencei néposztály rendez, la „Bella di Venezia”, Velence szépségkirálynőjének megkoronázásához.

4—10. Tennis-versenyek díjakkal.

10. Szerenád a Lidón az Excelsior-szállás előtt. Diszes kivilágítással és zenével.

15. Szerenád a Szt. Márk-téri öbölben.

Repülőversenyek hete.

17—23. Körrepülés Velence—Trieszt.

20. Nagy ünnepély jelmezben a Lidón a cirkusz-helyiségben.

21. Megnyitási ünnepélye a galamblovaglás-egyletnek, mely szept. 21-től október 1-ig lesz nyitva.

22. Szerenád a Szt. Márk-téri öbölben.

Október

1—10. Nagy kerékpár- és football-verseny a Lidón.

11—20. Velencei szerenád a lidói lagúnán, különféle műkiállítás a Lidón.

20—30. Fényes kivilágítás a nagy csatornán, zene és énekkel kísérvé.

A Szt. Márkus-tér kivilágítása gyönyörű tűzijátékkal.

A Velence-Lidó rendező-bizottsága.